

prædicta sub conceptu formali, & proprio discernantur: ergo multè magis potest aliquam rem revelare, quia eam revelat sub conceptu tam claro, ut cognoscatur omnia etiam metaphysicè connexa. Dixi *omnia prædicta realiter identificata*; nam factendum est discernere; quedam enim prædicta sunt, que per solam explicationem, ut ita dicam, terminorum revelationis, innotescunt, e. g. prædicta animal, & rationale, si reveletur homo: & ista utique revelatur, quando res, cui infinit, revelatur: e. g. quando revelatur homo, revelatur etiam animal rationale.

Alia vero prædicta sunt magis formaler distincta, seu distinctione rationis ratiocinante ab objecto revelato: & ista non debent, censeri formaliter, seu sub conceptu proprio, ne implicitè quidem revelata; potest enim DEUS locutionem suam, qua revelat unum prædicatum, non dirigere ad integrerandam notitiam alterius formaliter. Sic Iudeus revelata sunt prædicta abfoluta DEI: at, falso pluribus eorum, non sunt revelata prædicta relativa, seu mysterium SS. Trinitatis. Et ne excipias, hæc esse virtualiter distincta, addo, nobis defacto necdum esse revelata omnia prædicta Divina, etiam essentialia; quia Beati primùm ea omnia videbunt: imò plurimorum rerum creaturarum existentia, & prædicta aliqua, magis sub sensu cæderia, sunt revelata in Sacris Scripturis, de quibus tamen plurima ipsi essentialia nescimus.

537. Confirm. 2. Locutio, prout sic sumitur propriè pro allocutione, est manifestatio conceptus, directa ad alterum, ea intentione, ut audiens veniat in notitiam rei: ergo, si DEUS suam revelationem non ita dirigit ad creaturam, nec intendit (ut potest non intendere: quia enim in hoc contradicito) per revelationem e. g. incarnationis facere, ut audiens veniat in notitiam omnium metaphysicè connexorum, non loquitur illa connexa.

Nec dicas, non esse de ratione, vel essentia locutionis, ut involvat talen directionem ad audiensem, vel intentionem, ut audiens veniat in notitiam rei, quæ dicitur; nam, licet talis directio non sit de essentia locutionis materialiter talis, sed pura præpositionis vocum, tamen est de essentia locutionis formalis, seu allocutionis; quam utique DEUS vult facere, dum aliquid revelat; DEUS enim, loquens ad extra, non loquitur sibi, sed creaturis, nec loquitur, ut quidam quandoque absorpti, dum solum secum rem aliquam cogitant, & suas cogitationes verbis, sibi tantum dicitis, expriment.

538. Confirm. 3. Si per revelationem unius revelarentur etiam omnia, cum ipso metaphysicè connexa, tunc per revelationem cuiuslibet rei revelarentur omnia prædicta Divina necessaria; quia quælibet res creata habet essentialia connexionem cum his omnibus: imò etiam revelaretur mysterium SS. Trinitatis; etiæ enim res crea-

ta dicantur cum isto non habere connexionem, id tantum intelligendum est in sensu formali; nam in sensu reali habent etiam cum hoc mysterio metaphysicam connexionem; quia realiter absolute impossibile est, dari quidquam, nisi DEUS sit trinus, & unus.

Quin etiam in sententia adversariorum probabilissime qualibet re revelata revelarentur possibilites omnium rerum; quia qualibet res probabilissime habet essentialiem connexionem, saltem medianam, cum possibilitate cuiuslibet alterius, quatenus implicante e. g. mufa, implicaret potentia, eam producenti, adeoque implicaret hic immutabilitas DEUS, quo implicante implicarent omnia. Quis autem dicit, per revelationem cuiuslibet rei, e. g. caduconem Josephi in Ægypto, revelari mysterium SS. Trinitatis, vel possibiliter leonis? Certe Iudeus omnibus fuit ea castitas Josephi ex revelatione nota, non ita mysterium SS. Trinitatis.

Nec autem putes, hac ratione dandas præcisions objectivas, adverto, revelare aliquod prædicatum aliquo certo objecto, non esse tantum quomodounque revelare de isto objecto aliquid realiter identificatum cum illo prædicato: sed esse loqui ea intentione, & ita clare, ut audiens vi locutionis illius intelligat formaliter, & sub conceptu proprio, illud objectum, de quo aliiquid revelatur, itemque intelligat, illud prædicatum ei formaliter, & sub conceptu proprio, convenire. Sic quanvis per hanc propositionem: *DEUS est omnipotens*: reveletur nobis sub conceptu explicito, & proprio *DEUS*, & prædicatum *Omnipotens*, non tamen revelatur prædicatum *Omniscientis*, licet omnipotens, & omniscientis, realiter identificantur.

Certe, si non haberemus aliam revelationem de omnisciencia, tam parvum possemus, eam credere vi revelationis facta de omnipotencia, quam parvum possumus credere prædicata plurima, quæ adhuc in DEO nos latente; nam, licet aliquo modo possit dici, etiam dicta esse in aliquo sensu physico omnisciencia, sub conceptu scilicet omnipotentia, cui identificata est: non tamen potest dici, esse dicta ad nos, proprie, & in sensu illo morali, qui requiritur, ut proprie dicatur revelata; revelare enim est idem, ac manifestare, seu aliquid ita loqui, ut audiens, id formaliter, & sub conceptu proprio, intelligat: at audiens, DEUM esse omnipotentem, plane propter ea non intelligat formaliter, & sub conceptu proprio, eum esse omnicium.

539. Similiter, etiæ per hanc propositionem: *Aliquod animal est occisum*: supposito, quod sit homo, dicatur etiam in aliquo sensu physico, homo esse occisum, tamen in sensu morali non manifestetur nobis, aut revelatur, occisio hominis, ita, ut possimus per fidem, sive naturalem, sive supernaturalem, affirmare, hominem esse occisum, licet revera, homo identificatus cum illo animali, sit occisus; quia nempe non clare, formaliter, & sub conceptu proprio, revelatur subjectum illius

An, & que, implicitè revelata, sint objectum materiae fidei.

161

illius propositionis, seu verificativum ejus, nempe homo: hinc in tali casu ab audiente non fatis intelligitur homo: & si alia notitia non superveniat, nunquam credi, aut scribi poterit, hominem esse occisum. Unde, quando dicimus, revelari unum, & non alterum realiter identificatum, tantum dicere volumus, non dari revelationem tam claram, ut etiam alterum identificatum formaliter, & sub conceptu proprio, possit intelligi, aut credi: atque adeo prædicta contradictionis non cadunt in realiter identificata, sed in duas revelations realiter distinctas.

540. Addo, in libero arbitrio loquentis esse, ponere locutionem talem, vel aliam, tam claram, ut vi illius velit objectum alteri ita loqui, ut hic illud omnino clare quoad omnia prædicta cognoscatur: item esse in libero loquentis arbitrio, ponere, vel locutionem talem, ut audiens cognoscat objectum clare, & distincte: vel talem, ut id tantum cognoscatur confusè, prout scilicet intendit, audiens ingenerare notitiam, vel maiorem, vel minorem de objecto. Si jam loquens duntaxat ponat talem locutionem, vi cuius audiens solum dare velit notitiam aliorum prædicatorum, non censabitur revelasse prædicta reliqua, quantumvis identificata. Item si ponat talem locutionem, vi cuius audierit tantum oriri velit notitiam confusam, vel in genere, non censabitur revelasse objectum in particulari; quia locutio ex se non plus revelat, quam quantum ex mente loquentis sonat.

541. Licet autem dein per discursum ex tali locutione eruantur veritates aliquæ particulares, non tamen id loquens censabitur, eas revelasse, aut dixisse, si non, vel ex ratione, vel ex communi modo loquendi, aut intelligendi locutionem, merito possit colligi, quod loquens etiam particulari contenta voluerit intelligi. Et saepe quidem fit, ut loquens veritatem universalem, velit etiam intelligi veritates particulares, contentas in illa: non tamen id sit necessariò, aut semper: imò potest contingere, ut dicentes propositionem universalem, nolit particularē in ea contentam intelligi, e. g. quarum principi post auditum tonitrus scloperti: *An occisus est homo?* potest quis per propositionem universalem respondere: *Equis tantum occisus est*: qui velit a principio intelligi propositionem particularē, scilicet, quod determinatè occisus sit equus ci charissimus; ab hoc enim velerit omnino astrahiri, imò de eo nec cogitari, ne princeps tristitiam contrahat.

542. Per hanc tamen conclusionem non nego, quod sapienti, revelato explicitè uno objecto, reveletur etiam implicitè aliud, cum priore necessariò connexum; nam sapienti loquens, dum dicit unum, intendit audiētū dicere in cognitionem alterius necessariò connexi: quia ratione ponit verè signum, significans illum terminum connexionis, dirigendo illud ad audiētū, certio-

X
R. P. Ant. Mayr. Thol. Tom. I.

rem reddendum de eodem termino, quod est formaliter hunc dicere. Sic dum interroganti, an sacrificium Missæ sit cultus DEO gratius, responderem: *Ipsè Christus illud instituit*: etiæ explicitè tantum dicere institutionem Christi, cum qua, complacientia, vel approbatio Divina, tantum est metaphysicè connexa (quia scilicet omne à Christo institutum placet DEO) tamen ex intentione interrogantis, & meā, dicere implieat, sacrificium illud DEO placere.

543. Sic, si interrogant: *An Judas est in inferno, vel S. Petrus in celo?* respondem: *Ille in desperatione est mortuus, hic pro Christo martyr occubuit*: etiæ ita explicitè dicta, tantum habent metaphysicam connexionem, ratione decreti Divini, cum projectione in infernum, & assumptione in celum, tamen iterum ex communissimo modo intelligendi, implicitè dicere, *Judas est in inferno, & S. Petrus in celo*. Et sic etiam DEUS, quando loquitur aliquod mysterium, saepè intendit, homines ducent in cognitionem aliorum connexionum: quibus in casibus etiam ita censetur revelare; quia, ut dictum, loquitur se accommodando modo loquendi, & intelligendi hominum. Sic quando revelavit Christum natum esse ex B. Virgine, satis revelavit, hanc eis eius matrem, cumque concepsisse finē femine: item quando revelavit, Christum vidisse Zachaeum in arbore, simul revelavit, Zachaeum in ea prius confundens manasse, donec Christus advenerit &c.

544. Hæc autem revelatio implicita de rebus, connectis cum objecto explicitè revelato, colligi debet, tum ex ipsa significative verborum, quibus DEUS utitur, tum ex circumstantiis, in quibus loquitur. Si veces ex sua institutione hinc relativam, vel aliam oculam indirectè significantem aliquid connexum, DEUS iis verbis, vel signis utens, etiam loquitur illud connexum, e. g. dum revelat Isacum esse filium Abram, etiam revelat, istum esse illius patrem: dum revelat, aliquem esse hominem, cum haec vox ex communi modo loquendi significet hominem, prout datur a parte rei, id est, instructum suis proprietatibus, & potentias, etiam revelat, cum habere intellectum, & voluntatem, etiam cum quibusdam auctoribus ponantur ha potenter esse ab anima realiter distincta.

Sic etiam, quando Christus dixit: *Nisi penitentiam habueritis, omnes similiter peribitis*. *Luc. 13. 2. 3.* revelavit implicitè iustitiam, & potentiam DEI, vindicantis peccata; quia scilicet voluerit Christus auditoribus suis ingenerare timorem DEI, suas injurias ululentis. Id autem preprimis est verum, quod, quando Ecclesia ex una veritate fidei infert aliam, eamque definit, tum signum suum, etiam hanc aliam veritatem sive implicitè revelat, ut explicavimus n. 455.

545. Dico 4. Conclusio objectiva, quæ in syllogismo categorico ex duabus propositionibus de fide consequitur, etiam ipsa ut pluri-

plurimum est de fide, ita communis. Dixi *conclusio objectiva*, hoc est objectum conclusiois de qua conclusio objectiva etiam sequentes conclusiones sunt intelligenda; alia enim est quæfio, an conclusio formalis, seu actus conclusiois, ex talibus premisis deductus, sit actus fidei, de qua agemus infra, agendo de fide discutiva, a. n. 583. Similiter per voces de fide intelligitur, objectum esse fide Divina credibile. Dixi etiam *ut plurimum*; quia ut dicemus, ali quando facienda est exceptio.

Prob. jam assertio. De tali conclusiois objectiva est certum, vel quod sit aliqua veritas particularis, contenta in universalis revelata, vel quod ejus subjectum sit realiter idem cum subjecto propositionis revelatae: ergo etiam est de fide. prob. ant. vel una propositionis revelata est universalis, & altera particularis, e. g. in hoc syllogismo: *Omnis homo est redemptus a Christo: S. Joannes Baptista est redemptus a Christo: ubi patet, in majore dari revelationem de omni homine universaliter redempto: in minore dari revelationem, quod S. Joannes continetur inter omnes homines, adeoque ejus redemptio sit veritas particularis, contenta in revelatione universalis de redemptione omnium hominum, & consequenter ex dicitur 534. sit de fide.*

546. Et par ratio, si una propositionis latius, altera minus late patet, licet non sit particularis; quia eodem modo veritas conclusiois, quia non potest latius patere, quam quilibet premissa, erit veritas quasi particularis, hoc est, minus patens, contenta in latius parente, e. g. in hoc syllogismo: *Omnis clare videns DEUM, est amicus DEI: sed omnis martyr est clare videns DEUM: ergo est amicus DEI: ubi minor est restrictior, vel minus patens veritas, & quasi particularis respectu majoris; nam non solum martyres vident DEUM, sicut non solum S. Joannes est homo: sunt tamen inter videntes DEUM, & particularis classis videntium DEUM, sicut S. Joannes est inter homines, & particularis homo.*

547. Vel propositionis revelata utraque est universalis, & aquo late patens, e. g. in hoc syllogismo: *Omnis, qui venit in celum, est predestinatus: sed omnis, qui moritur in gratia, venit in celum: ergo omnis, qui moritur in gratia, est predestinatus.* Et in tali casu est omnino certum, quod subjectum objectivum majoris, & subjectum objectivum conclusiois sunt realiter idem: quare predicatum, quod revelatur de uno, etiam revelatur de altero realiter identificato (nisi sit specialis ratio faciendi exceptionem, qualis ut plurimum non est) consequenter non minus est de fide, quod predicatum conveniat uni, quam alteri.

548. Et hoc contingit in syllogismo quoque, non tantum affirmativo, sed etiam negativo, e. g. in hoc: *Nullus in peccato mortuus venit in celum: omnis impenitens est in peccato mortuus: ergo nullus im-*

penitens venit in celum: ubi nullus in peccato mortuus, & nullus impenitens, manifeste debent esse idem: alia non datur distinctio in tertio, sed a tertio, ex qua nihil inferatur, ut nostra Summula sit. Forte dices, has ipsas conclusiones objectivas esse jam explicitè revelatas. Sed resp. etiam non essent de fide ratione revelationis explicitæ, essent tamen de fide ratione revelationis implicitæ: & si aliquae sint veritates universales taliter deductæ, nec tamen explicitè revelatae, de his procedit nostra probatio: si nullæ forent, quae non essent explicitè revelatae, tamen vera esset assertio de veritatibus particularibus, quod sufficeret. Nec dicas, nos superius dixisse, quod Deus, revelato uno objecto, vel praedicto, non eoipso revelat omnia alia realiter identificata; nam resp. in his casibus semper dari speciale rationem expediendi, ut patet ex ipsis probationibus nostris: at talis ratio ut plurimum non est in casibus hujus conclusionis, aliquam exceptionem faciemus inferius in solutione distinctionis tertiae) ergo est disparitas. Et sane, si Deus pravedeat, fore, ut hominibus certissime innotescat, aliquid esse realiter identificatum alteri, & tamen explicitè de ito loquatur, censendum est (nisi specialis ratio obstat) etiam falso implicitè loqui de illo.

549. Dico 5. Conclusio objectiva, deducta ex maiore propositione universalis revelata, & minore particulari naturaliter evidente, ut plurimum est de fide. Dico, *ut plurimum*; quia, ut iterum in objectionibus solvendis dicemus, videtur aliquando facienda exceptio. Prob. conclusio. Quando major est de fide, & minor evidens, sufficienter constat, quod veritas conclusionis contingat in veritate majoris universalis revelatae: ergo.

550. Sic quando dico: *Omnis homo est redemptus a Christo: Socrates est homo: ergo est redemptus a Christo: cum major sit universalis revelatio de redemptione, extendens se ad omnes homines: & minor evidenter ostendat, Socratem esse partem illius collectionis, scilicet hominum, ad quam totam spectat redemptio: sufficienter constat, etiam revelationem se etiam ad Socratem extendere, adeoque esse de fide, quod Socrates sit redemptus.*

551. Et in hoc casu evidencia naturalis de Socrate homine non est motivum sufficienti, cum esse redemptum, sed tantum est applicatio motivi, seu facit, ut agnoscatur, dari revelatio etiam de ejus redemptione. Ad summum ea evidencia est motivum extrinsecum, vel mediatum, sicut motiva credibilitatis, applicantia testimoniū DEI, ad affirmandam religionis Catholicę veritatem.

552. Dico: *si minor est evidens*; nam, si hoc non esset evidens, aut falsoe valde certa, non sufficienter constaret, quod locutio Divina, ad ejus objectum se extenderet. Imo, si quis ex ignorantia, vel stupiditate negaret minorē, etiam per se eviden-

tem, & consequenter etiam talem conclusionem, non propterea esset hereticus, saltem in foro interno; quia tunc non esset ei sufficienter applicata revelatio, e. g. si quis negaret, Saul, vel Ruth, esse redemptos a Christo; quia putaret non fuisse homines, sed illum vulpem (nam hanc hebreica significat) & itam fuisse plantam odoriferam.

553. Suspectus tamen talis esse posset in foro externo de heresi; quia negans conclusionem in syllogismo legitimo, maxime in categorico, censetur negare aliquam ex premissis: atqui non facile judicatur aliquis negare propositionem evidentem, quam rapit intellectum ad assensum, sed aliam, quae non ita rapit, sicut non ita rapiunt propositiones de fide: adeoque talis posset suspectus esse, an non propositionem de fide negaret, quod esset hereticum.

554. Dico 6. Si major universalis est naturaliter nota, minor autem particularis de fide, conclusio objectiva non est semper de fide, ita Suarez de fide disp. 3. sc. 11. n. 5. Valentia tom. 3. disp. 2. q. 1. punct. 2. d. diligenter, aliisque. Prob. In tali casu non necessarij veritas conclusionis est a DEO revelata: ergo neque necessarij est de fide, prob. ant. tum negativi; quia non potest probari, tum positivē.

555. E. g. in hoc syllogismo: *Omnis volucris habet stomachum: sed corvus in arca Noe est volucris: ergo habet stomachum ubi, licet minor sit revelata, & de fide, tamen conclusio non est revelata, neque de fide; nec enim per revelationem, per quam habemus, corvum fuisse in arca Noe, etiam revelatum est, cum habere stomachum.*

556. Non tamen propter nego, sapientie contingere, ut talis conclusio objectiva sit de fide, e. g. in hoc syllogismo: *Omnis homo est animal rationale: Christus est homo: ergo Christus est animal rationale: in quo tamen, ut & in similibus syllogismis, conclusio non est de fide idea; quia est deducta ex una premissa universaliter naturaliter nota, & altera particulari de fide: sed quia per revelationem minoris implicitè jam' revelatur etiam conclusio; nam revelatus homine, ut dictum n. 533. revelatur effectiva, seu definitio objectiva, scilicet animal rationale.*

557. Dico 7. Conclusio objectiva, deducta ex una premissa de fide, & altera tantum probabiliter vera, non est de fide. Prob. Objectum, quod non proponitur ut certò revelatum à DEO, non est credibile fide Divina: atqui talis conclusio est tale objectum: ergo, minor est clara; nam omnis conclusio sequitur debiliorem partem, maxime quoad certitudinem, vel incertitudinem: adeoque talis conclusio non est certò revelata, sed tantum probabiliter. Major etiam non potest negari, maximè post damnationem ab Innocentio XI. hanc propositionem 21. *Affensus fidei supernaturalis, & utilis ad salutem, stat cum notitia solum probabi-*

Similiter in syllogismo conditionali, si major conditionalis est revelata, & minor, qua conditionem purificat, etiam est revelata, sufficienter quoque est revelata conclusio: e. g. in his premissis: *Si quis per martyrium Christum confessus fuerit coram hominibus, confitebitur cum Christus coram Patre suo: atqui S. Stephanus per martyrium Christum confessus est coram hominibus: sufficienter jam' implicitè revelata conclusio: ergo Christus confessus est S. Stephanum coram Patre suo:* posseque conclusio haec credi, et si nulla alia magis explicita revelatio, neque per traditionem, neque per alium modum, habere tur.

tur. Certè inter homines, si quis tales duas premisas loqueretur, conferetur sufficienter locutus esse etiam cohaecionem.

ARTICULUS II.

Solvuntur Objectiones.

360. O B. 1. contra 1. conclus. DEUS revelans objectum, non propterea revelat etiam ejus partes metaphysicas, vel genus, & differentiam, aut definitionem objectivam: ergo prob. ant. DEUS revelans e. g. quod detur calor, non eo ipso revelat, quod detur disgregans heterogenea, & congregans homogenea: hoc est definitio caloris: ergo. Resp. dist. ant. DEUS revelans objectum non propterea revelat partes metaphysicas, genus, & differentiam &c. quoad statuam objectivum, vel etiam quoad conceptum certum, & evidentem neg. ant. quoad omnem statum intentionalem, seu conceptum dubium, vel tantum probabiliter verum. conc. ant. & neg. conf. ad prob. om. vel conc. ant. neg. conf.

361. Dixi, DEUM logi more quasi humano, seu accommodando le intelligentia hominum, circa ultim vocum, atque ignorantum; unde quando dicit aliquod objectum, dicit id, prout homines idem solent dicere, qui, dum aliquid dicunt, volunt utique significare essentiam rei, & statum ejus objectivum, ita supradiximus: item volunt dicere, quod detur illud, quod terminis aperie idem significantibus indicatur: e. g. quando dicunt, dari hominem, dicere volunt, etiam dari animal rationale, vel compotitum ex anima rationali, corpore, & uione; quia aperie idem sunt: & si quis dicente, quod aliquis homo sit in templo, interrogaret, an ibi sit aliqua anima rationalis, & corpus ei unitum, videretur quasi terminos non intelligens.

362. At vero, quando dubium est, an talis conceptus huic rei conveniat, vel tantum est probabile, quod ei conveniat, non statim homines volunt, hunc conceptum dicere; quia possent fallitum dicere: consequenter etiam DEUS non conferat talem conceptum revelare: itaque, cum definitio caloris supradicta, sit dubia, vel tantum probabilis, non conferat eam DEUS revelasse. Aliud est de definitione hominis, quae est apertissima, & clarissima.

Neque dicas. Ergo, quando definitio est tantum probabilis, verificantur contradictione de definitione, & definitio; nam haec obiectio spectat ad Logicam & praeclitiones objectivas. Respondeo breviter. Revelatur objectum sub conceptu uno, nempe definiti, & non sub altero, nempe definitioni: sicut homo cognoscitur a longe sub ratione animalis, non autem sub ratione rationalis. Diferentia tantum est, quod inter animal, & rationale, detur distinctio rationis rationi: ita ut vero inter definitum, & definitio-

nem, tantum detur distinctio rationis rationi: quae tamen sufficit ad concep- tus factem quod claritatem diversos, adeoque ad similiter diversas revelationes.

363. Sed neque videtur dicendum, quod in tali casu definitio, si re ipsa vera sit, attamen nobis tantum sub dubio, vel per foliam probabilem notitiam cognita, a DEO quidem revealetur, nobis tamen haec non sufficienter, aut proxime applicetur, adeoque non sit quidem proxime creditibilis, attamen sit remotè creditibilis, e. g. supra adducta definitio caloris; non, inquam, videtur hoc dicendum, saltem tunc, quando non videtur creditibile, ea revelationem aliquantum magis applicandam.

Ratio est. Cum nemo unquam DEUM tale objectum loquenter intelligat, eur id loquatur? cur ponat revelationes, qua nemi unquam proxime applicate fuerint, & verosimiliter nemini unquam applicabuntur? nec enim unquam Ecclesia definit, quod calor sit qualitas disgregativa heterogeneorum, & congregativa homogeneorum &c. Aliud enim est, quod DEUS aliquando aliquam veritatem universalem dicat, cuius partes inclusa neccundum omnes sunt proxime applicate, quas tamen suis temporibus Ecclesia definiendo applicabit: aliud est, quod DEUS dicat veritatem aliquam, quae hucusque nulli applicata est, & verosimiliter nulli unquam applicabitur.

Si tamen contendas, quod casu quo definitio talis, vel res aliqua alia, nunc probabilitate tantum cognita, sit vera, & praedicta suo tempore definienda, DEUS jam nunc eam loquatur, ne dici debeat, Ecclesiam aliquando condere novas revelationes, nil dicens contra nos; quia tantum sequitur, quod conclusio, nunc tantum dubia, vel probabilitate cogniti ut revelata, poslit suo tempore certò cognosci ut talis, & tunc credi, nondum autem possit credi stante dubio, vel habita sola probabilitate de illa: quod libenter concedimus.

364. Ob. 2. contra 2. conclus. Si DEUS revelando veritates universales revelaret etiam particulares, in iis contentas, tunc ista propositio: *Socrates est redemptus à Christo*; est revelata: atqui non est revelata: ergo prob. mi. si estet revelata redemptio Socratis, tunc estet certior redemptio Socratis, quam ejus existentia: sed hoc non potest dici: ergo. prob. ma. de redemptio Socratis confitare ex revelatione Divina: de ejus existentia constaret tantum ex communia fama, & traditione historicorum: sed revelatio Divina est longe certior, quam illa fama, aut traditio: ergo. mi. superior etiam prob. existentia supponitur ad redemptionem: ergo haec non potest esse certior illa.

Res. 1. Fons posset negari, quod redemptio Christi supponat existentiam redempti: certe quod sufficientiam ad redendum, passio Christi se extendit ad omnes possibiles homines: quamvis quod actualiter influxum, vel deletionem peccati ori-

ginis forte supponat existentiam, vel jam actualiem, vel certe actuandam, seu futuram. Sed (ut permitat curius argumentum) omnia, neg. mi. ad prob. duplex est responsio. Quidam negant maiorem, & dicunt, ipsam existentiam Socratis credi per eundem actum, quo creditur ojus redemptio, idque confirmant ex eo; quod propositiones affirmativa in materia contingenti affirmant etiam existentiam subjecti; talis autem propositio est actus fidei dicens: *Socrates est redemptus à Christo*; adeoque dicunt, redemptionem Socratis, creditam per actum fidei, esse quidem certiorum, quam sit ejus existentia, affirmata tantum per actum naturalem, propter famam, & traditionem historicorum: non vero redemptionem esse certiorum, quam sit existentia etiam credita, per eundem actum fidei cum redemptione.

365. Sed in primis haec regula Summilia- stica non potest intelligi de quolibet praedictato contingent: nam defacta vera est haec propositio contingens, & affirmativa: *Antichristus est redemptus: Antichristus est cognitus*: quin tamen Antichristus existat. Unde regula illa tantum intelligitur de predicato actualis exerciti, vel forme physice actualiter denominantis, adeoque inherenter. Dein difficuler possunt hi autores, ratione dare; quare non etiam haec propositio: *Socrates existit: sit de fide: nam juxta ipsos propositio: Socrates est redemptus: facit implicitè hunc sensum copulativum: Socrates existit, & est redemptus*: quod propositio copulativa est de fide: & non tantum una, sed utraque ejus pars: adeoque non est ratio: quare non etiam quelibet pars seorsim sit de fide, & possit credi.

366. Sanè, si existentia Socratis potest credi in complexo cum ejus redemptione, debet esse absolute revelata: adeoque potest etiam credi seorsim, estque etiam seorsim sumpta de fide; sicut quando *Gen. 2. vii.* revelatur hec veritas, seu propositio copulativa: *Formavit igitur Dominus DEUS hominem de limo terra, & inspiravit infaciem ejus spiritum vita*: non tantum utrumque membrum conjunctum, sed etiam divisum, est de fide: scilicet, & quod DEUS hominem ex limo formaverit, & quod vitam inspiraverit: & quando *versus preced. seu 6.* revelatur: *Fons ascendebat a terra, irrigans universam superficiem terra*: non tantum conjunctum, sed etiam divisum, est vera que libet pars huius revelationis, nempe, & fontem ascendisse è terra, & hujus superficiem irrigasse. Jam vero dicere, quod propositio: *Socrates existit: sit de fide, est difficultum*, ut patet ex objectione sequenti.

367. Respondent itaque alii, & melius. neg. mi. ad prob. iterum neg. mi. Aliud est, quod existentia non minus vere debeat a parte rei existere: nam veritas objectiva sit in indi- visibili: aliud, quod non minus debeat nobis esse certa; nam certitudo capit magis, & minus. Si non vere existeret Socrates, non posset supponi ejus existentia, nec ad

revelationem, nec ad actum fidei, ut est clarum: attamen potest supponi existentia, etiamsi non sit ita firmissime nobis certa, ut certa est per actum fidei redemptio, modo indubitanter a nobis scatur, vici cognoscatur.

Dico *certa nobis*; nam DEO omnia, qua sit, aut supponit, sunt æqualiter certa, ratione omnisciencia sua; unde, licet talia non revelent, quia, ut ad objectionem sequentem dicemus, jam nota supponit, potest ea ad suam revelationem, optimè, & prudenter supponere. Nobis autem non omnia, que supponuntur ad revelationem, vel ad actum fidei, debent esse æquæ certa, ac est actus fidei, vel objectum per fidem creditum: & sic presupponitur ad actum fidei applicatio revelationis per motiva credibilitatis, que antecedenter non sunt tam certa, ac ipsa revelatione, & actus fidei; hic enim est firmior, ut patet ex propositione 19, ab Innocentio XI. damnata: *Voluntas non potest efficiere, ut assensus fidei in scripto sit magis firmus, quam crearetur pondus rationis, ad assensum impellentium*: adeoque etiam potest supponi notitia, licet non ita certa de existentia Socratis, ad actum fidei de ejus redemptione.

368. Accedit, quod, quando revelatur Socrates redemptus, absolute immediatè revealetur tantum redemptio existens, & non Socrates: sicut, quando revelatur redemptus Antichristus, revealatur tantum absolute existens ejus redemptio, & non ipse: ut enim jam dictum n. 5. in his propositionibus non necessariò affirmatur existentia subjecti. Jam vero redemptio Socratis, & ejus existentia, non sunt idem, sed ad summum sunt metaphysicæ connexa (quod pro nunc omittit) ut autem diximus, revelatio aliquo obiecto, non revelantur necessariò omnia metaphysicæ connexa cum illo; hinc etiam in nostro casu non necessariò revelatur existentia Socratis, sed hac tantum supponitur antecedenter nota: adeoque haec veritas: *Socrates existit: nec est de fide, nec creditur*. Hactenus dicta majorem lucem accipiunt ex solutione objectionis sequentis.

369. Ob. 3. contr. 5. conclus. Si conclusio objectiva, deducta ex maxiore revelata, & minore naturaliter evidente, est de fide, tunc omnis veritas naturaliter evidens, e. g. etiam ista: *Nunc existit dies: est de fide: hoc non potest admitti: ergo. prob. ma: fiat hic syllogismus: Omne, quod nunc est existens, scitur à DEO esse nunc existens: sed nunc dies est existens: ergo à DEO scitur dies nunc esse existens: in hoc syllogismo major universalis est de fide: minor est naturaliter evidens: ergo juxta nostram affectionem conclusio objectiva est de fide.*

Jam fiat alter syllogismus: *Omne, quod à DEO scitur, esse nunc existens, nunc existit: sed à DEO scitur, dies esse nunc existens: ergo nunc dies existit: in hoc syllogismo utraque premissa est de fide: ergo etiam conclusio objectiva, seu veritas naturali-*

turaliter evidens primò posita. Et quod probatum est de ista veritate, potest eodem modo probari, de quavis alia veritate naturaliter evidente, scilicet, eam scribi à DEO, & omne scitum à DEO ita se habere, prout scitur ab ipso.

570. Hac objecção fatis molesta est: rorqueri tamen aliquatenus potest in adversarios. Hac ratione quavis veritas naturaliter evidens, solum erit objectum conclusionis Theologice; non enim potest simpliciter negari, conclusionem, deductam ex una præmissa de fide, & altera naturaliter evidente, esse conclusionem Theologicam, cuius oppositum est erroreum: quod etiam non potest dici de qualibet veritate naturaliter evidente: quis enim dicat, eum, qui negaret, nunc esse diem, admittere errorem circa fidem? Quæcumque autem solutio hujus rorioris, vel difficultatis circa conclusionem Theologicam, ab adversariis data fuerit, serviet etiam nobis, circa actum fidei, vel objectum de fide. In forma, negma, ad prob. conc. conclusionem primi syllogismi esse de fide; nam etiam hanc diem nunc existentem scribi à DEO, est fatis revealatum, nempe implicitè in maiore universali: nego autem, conclusionem secundi syllogismi esse de fide.

571. Dices 1. Secunda conclusio est deduccta ex duabus propositionibus, seu præmissis revelatis: ergo etiam est revelata, adeoque, juxta dicta in superioribus conclusionibus, est de fide. Rcp. me, priusquam probarem illas conclusiones, jam dixisse, videri faciendam aliquando exceptionem: & certe propter hanc ipsam rationem, ne scilicet omnes veritates naturaliter evidentes debent dici, esse de fide (quod est valde paradoxum, & a nemine admissum) debet aliqua exceptio fieri.

Itaque excipimus, & dicimus, conclusiones, seu veritates deductas ex duabus præmissis de fide, vel maiore universalis de fide, & minore particulari naturaliter evidente, non fore de fide tunc, quando ea conclusiones, seu veritates, jam præsupponi debent esse nota ante ipsum assensum præmissarum, vel saltem unius ex præmissis, ita, ut non possit assensus præstari præmissis, nisi jam prius præstis fuerit conclusionis, vel certe hujus veritas jam fuerit prius nota; tunc enim non debet censeri revelatio præmissarum etiam esse revelatio conclusionis.

572. Cujus rei ulterior ratio etiam est ista. Sicut homo aliquod objectum, quod explicite non dicit, non confetur dicere implicitè (quamvis illud ex aliis dictis inferri possit) si illius notitia jam necessariò præsupponitur, ad veritatem aliorum explicitè dictorum: ita quoque DEUS illud objectum, quod explicite non revelat, neque revelat implicitè, cuius notitia jam necessariò præsupponitur, ad veritatem explicitè revelatorum.

Et ratio ulterior pro utroque dicto, tam DEI, quam hominis est; quia talis dictio, vel

revelatio objecti hujus jam prius nota, nisi habeatur alius finis, quam præcisè notitia objecti, videtur superflua certè non necessaria: adeoque meritò negatur, quandom si efficaciter probatur. Alii dicunt, talem revelationem involvere circulum vitiosum; nam ideo est de fide, nunc diem, existere; quia DEUS scit: & ideo DEUS sciret; quia dies existit: sed sufficit mihi ratio prior. Quod autem veritas conclusionis jam essentialemente præsupponatur nota ad assensum præmissarum, seu saltem ad assensum minoris, est clarum; ideo enim DEUS scit, diem existere, quia existit: certè nos non scimus, id DEUM scire, nisi quia scimus, diem existere.

573. Ex his ulterius infero, quod, si veritas conclusionis jam ita præsupponatur nota ad assensum præmissarum, talis conclusio objectiva neque videatur esse conclusio Theologica strictè dicta, cujus scilicet oppositum sit error circa fidem; nam non videtur esse talis error, præcisè negare, hunc diem existere. Dixi, *conclusio objectiva*; nam conclusio formalis, deduccta ex talibus præmissis formalibus, præstet, si se reflectat in præmissas objectivas, non potest negari, solum quoad objectum formale, sine errore circa fidem; quia negarentur præmissae. Similiter solvenda est objeció, que dicitur, cuique revelatum esse suam existentiam, eamque esse de fide; eequòd cuique revelata, adeoque de fide sit, propria ipsius redemptio à Christo facta, que supponit existentiam; nam eadem modo responderetur, ad revelationem de redemptione jam supponit notitiam de existentia; ideo enim securus, aliquis esse actualiter à Christo redemptus; quia scitur existens pro aliqua temporis differentia.

574. Dices 2. Si dicta hucunque subsistunt, non potest credi Divina autoritas per modum conclusionis objective: hoc est falsum: ergo, prob. ma, ad omnem actum fidei auctoritas Divina præsupponitur, ut aliunde nota: ergo juxta nos non potest credi. Rcp. neg. ma, ad prob. neg. ant. non enim supponitur nota auctoritas DEI ad omnem actum fidei, sicut supponitur existentia dicti ad hunc actum, seu præmissam: **DEUS scit, hunc diem existere**; nam jam per alium antecedentem actum prius debet esse nota existentia dicti; alias non possum affirmare, DEUM scire eam existentiam dici. At non antecedenter ad præmissas debet jam affirmari auctoritas DEI: nec, ut habeam præmissas, ex quibus inferam auctoritatem DEI, debeo jam necessariò præviae affirmare auctoritatem Divinam: sed hanc affirmo, nempe in identitate in tertio per ipsas præmissas.

575. Dein non nego, quod DEUS possit aliquando, talem veritatem naturaliter evidenter revelare, (quia multæ veritates naturaliter evidentes in Sacris Scripturis revelata sunt, e. g. quod homines moriantur: quod sol luceat: quod dies, & nox, & anni tempora, sibi succedant &c.) præstet non ne-

go, quod DEUS id possit, si habeat alium finem, quam præcisè notitiam objecti: vel, si sine tales circumstantia, in quibus talis veritas non necessariò supponatur antecedenter nota ad assensum præmissarum: vel, si obfirmare id contendas, omittam etiam, quod DEUS ab solutè possit, revelare veritatem taliter præsuppositam.

Nego autem, DEUM quascunque veritates ita præsuppositas de quibus n. 571. Implicitè revelata, aut eas nunc esse de fide: quamvis, si DEUS eas revelare vellet, possent esse de fide. At verb auctoritatem suam, sine infallibilitatem in cognoscendo, & dicendo, DEUS in S. Scriptura saepe revelavit, etiam in circumstantiis, in quibus prævia notitia ejusdem auctoritatis non fuit ita necessaria ad assensum præmissarum: adeoque est lata disparitas.

576. Dices 3. Si conclusio: *Dies existit*: deduccta ex supra memoratis præmissis de fide, non est de fide, ruunt probationes quartæ & quintæ conclusionis nostra: hoc admitti non potest: ergo, prob. ma, in hoc stant illæ probationes, quod DEUS, revelans propositionem universalem, clare cognoscat, particularis in ea contentas, & has reveleret: vel quod subjectum conclusionis, sit idem cum subiecto propositionis majoris, aut alterius de fide: vel saltem in eo subiecto includatur; adeoque, quidquid revelatur de uno, reveletur etiam de altero, juxta principium Logicum *Dictum de omni*: sed haec omnia ruunt, ut patet consideranti: ergo.

Resp. neg. ma, ad probationem dilatingam, in hoc stant illæ probationes, quod DEUS, revelans propositionem universalem, particularis in ea contentas cognoscat, & revelat: & quod omne dictum de subiecto præmissæ, e. g. majoris, dicatur etiam de subiecto conclusionis; quando adeat ratio dicendi, quod DEUS propositiones particulares velet revelare, & quod, quidquid revelat de uno subiecto, velet etiam revelare de altero. conc. ma, quando non adeat talis ratio, sed potius ratio dicendi, quod non velet revelare. neg. ma, & diff. sic. mi. neg. conf.

577. Revelatio externa, de qua hic loquimur, cum sit ens creatum, potest esse perfectior, vel minus perfecta pro libito DEI; unde potest hic, per eam revelare plura, vel pauciora, clariora, vel obscuriora, confusa, vel distincta: adeoque potest intendere, vel manifestationem etiam veritatem particularium, vel tantum manifestationem aliquidius veritatis universalis in confuso: quid autem ex his duobus velit, sapere debet aliiunde colligi. In casibus quartæ, & quintæ conclusionis, videtur DEUS saltem ut plurimum (sic enim limitantur ex conclusiones) vel manifestare veritates particulares, adeoque has loqui. Et hujus ratio est: quia alias debet admitti contra communem, quod Ecclesia conderet novas revelationes: item, quod non est cūque de se in particulari credibili fide Divina, se esse redemptum à Christo: quod in peccato mortiens, sit damnandus, aut, quod in gratia mortiens, sit salvandus &c. quod deduximus. At, quod in casu objectionis

DEUS velit tantum, manifestare aliquam veritatem universalem, neque intendat revelare veritates particulares, ratio sumitur partim ex eo, quod istud non probetur, partim ex hoc ipso absurdo, quod omnes veritates evidentes deberent esse de fide.

578. Jam quod spectat ad principium: *Dictum ac omni*: verissimum id est, in hoc sensu, quod predicatum, dictum de termino universal, conveniat etiam particulari sub illo contento, & de hoc per legitimam consequiam possit inferri: sicut in casu objecionis legitime inferitur: *Nunc dies existit*. At illud principium non est accipendum in hoc sensu, quod, si quis loquatur universale, loquatur etiam particularia contenta; nam, cum locutio pendaat ab intentione loquentis, potest quis velle, manifestare veritatem universalem in confuso, quin velit manifestare omnes veritates sub ea contentas, adeoque quin velit eas loqui: inquit potest velle, ut audiens non veniat in notitiam veritatum particularium. vide dicta a. n. 538. Si autem DEUS non loquatur hanc propositionem: *Nunc dies existit*: est ea inferatur ex aliqua revelatione, non est in se revelata, adeoque non est de fide.

579. Dices. Si Ecclesia definiret, hunc dicem existere, tunc DEUS hanc veritatem particulari revelaverit. Rcp. imprimit non sequi, quod DEUS eam revelaverit in ea universalis: *Omne, quod DEUS scit existere, existit*; potius enim eam aliter, etiam immediate revelare. Si autem Ecclesia definiret, quod in ea universalis DEUS hanc particulari revelaverit, facienda est exceptione, & dicendum, quod DEUS, non quidem omnia particularia, que sciri existere, revelaverit, sed tantum existentiam hujus dici. At non puto est periculum, quod Ecclesia sit istud definitura.

580. Ob. 4. Posset contingere, ut quando major universalis est revelata, minor naturalis, sit moraliter quidem certa, attamen recipia falla: quo casu conclusio etiam erit falla: ergo non poterit esse actus fidei, neque eius objectum de fide. Rcp. 1. nos in assertione possumus minorem evidenter, adeoque veram. Rcp. 2. om. tortum. Afferio nostra solum vult, quod conclusio objectiva sit de fide, in casu minoris tantum moraliter certa, & simul vera; nam, si vera non est, utique conclusio objectiva de fide non est, verbo. Dicendum est, in casu certitudinis moralis, non qualiscunque, sed positiva, & ex valde gravibus rationibus huius, prudenter judicari, veritatem conclusionis contineri in veritate majoris revelationis, adeoque etiam esse revelatam; hinc prudenter posse quemvis conari ad eliciendum actum fidei: & hunc, supposito, quod minor vera sit, Divino cum auxilio eliciendum: Si autem (ut absolute fieri potest) minor, & consequenter etiam conclusio, est falla, DEUS ad falsum actum supernaturali auxilio non concurrit; itaque conatus ille carebit effectu, seu actu fidei: non tamen carebit suo

quo m^qito: elicetur quidem actus, seu af-
fensus: sed naturalis tantum, & falsus.

ARTICULUS III.

An Fides Divina sit discursiva.

581. Dico 1. Actus Divinae fidei non est necessariò discursivus. ita communissimè omnes. Prob. conclusio negativè: quia probari nullatenus potest, actum fidei necessariò debere esse discursivum; potest enim aliquis immediatè, per simplicem adhaesionem ad verbum DEI, absque ulla illatione unius ex alio, credere aliquod mysterium: imò ordinariè ita fideles credunt. Ubi nota ex Logica, discursum, propriè dictum, esse orationem, in qua unum ex altero infertur; unde debet unum esse medium, seu ratio, ex qua aliud aliud infertur. Discursus formalis fiat in tribus, vel saltē duabus propositionibus, realiter distinctis, scilicet *majore*, *minore*, & *consequenti*, vel saltē *antecedente* & *consequente*. Dico *salem*: quia aliqui dubitant, an detur entymema in mente: major, & minor, vel antecedens, debent, pro priori nature antecedere consequentiam, & illuminare intellectum, ut agnoscat connexionem objectivarum in tertio, & ex hac inferat identitatem inter se in conclusione.

582. Discursus virtualis non est tantum propositio qualiter causalis (nam etiam DEUS potest formare propositiones causalēs, non tamen discursū virtualem, strictè dictum, nisi fiat quæstio de nomine) sed est propositio unica, habens tendentiam, aequivalentem antecedentē, & consequenti, ita, ut una pars, formaliter distincta ab altera, reprezentet identitatem in tertio, & qualiter illustrē intellectum, ad concepiendam, & inferendam alteram, seu identitatem inter se: simili fere modo, quo in *tr. de DEO n. 555.* diximus, quod cognitio DEI aliquo modo eminentiā illuminat ad volitionem cognitioni identificaram.

Dico *simili fere modo*; nam in discursu virtuali dantur imperfectiones, quae non dantur in cognitione, vel volitione Divina: & præsternit datur ista, quod discursus virtualis praefuppōnat duas apprehensiones, realiter distinctas, unam objecti formalis, alteram objecti materialis, quarum prior illuminat ad concepiendam secundam. Unde, si in hoc sensu stricto sumatur discursus virtualis, non video, cui actus fidei semper debeat esse discursus virtualis; nam sufficit actus fidei, si sit propositio causalis: nevidentur credentes, semper identitatem in tertio, pro priori rationis cognoscere, sed simul testimonium DEI, & ipsum mysterium, tanquam causam, & effectum, ut sit in aliis propositionibus tantum causalibus.

583. Dico 2. Potest tamen absolute actus fidei esse discursivus, formaliter, & virtualiter, ita Vasquez, Lugo, Hurcado, Medina, Beccanu, Arrigau, Ripalda, Maistrus, Haunoldus, Platelius, & alii, maximè Re-

centiores. Probatur. Nō est ulla implicatio in hoc, quod aliquis antecedenter pro priori natura, per præmissas duas, vel unam, cognoscat revelationem DEI, de aliquo mysterio factam, & ab hac cognitione illustretur, ad inferendum in consequentia actum fidei de illo mysterio: e. g. hac propositio: *Omne, quod DEUS dixit, est verissimum*: non tantum est veritas naturaliter cognoscibilis, & cognita: sed etiam est revelata, seu revelatio in Scripturis frequens: potest ergo ex ea, & ex altera revelata fieri syllogismus: e.g. *Omne, quod DEUS dixit, est verissimum*: *ea DEUS dixit, Verbum est incarnationis*: ergo *Verbum est incarnationis*: vel potest fieri tantum entymema: *DEUS dixit, verbum est incarnationis*: ergo *Verbum est incarnationis*: in quo discursū conclusio potest esse actus fidei; nihil enim obest.

Noto tamen, ad hoc, ut non tantum præmissa sint actus fidei, sed etiam conclusio, necesse esse, ut conclusio se reflectat in præmissis objectivas, & sic intrinsecè attingat objectum formale, quamquam enim probabilitas sententia quorundam philosophorum sit, conclusione non semper se debere in præmissis objectivas reflectere, potest tamen id sepe, indò fors sp̄cificè fieri: neque enim defendere volo ullo modo, quod præmissa, una cum conclusione, non attингe intrinsecè testimonium DEI, simul sumptu, constituant integrum actum fidei, constitutum ex pluribus partibus realiter distinctis.

584. Ob. 1. Juxta SS. Patres, fides non est inquisitiva: ergo nec discursiva. Confir. 1. Fides Angelorum est ejusdem speciei cum nostra: sed illa non est discursiva: ergo nec nostra. Confir. 2. Habitus fidei non potest influere in præmissis: ergo præmissa non possent esse actus fidei: atq[ue] deberent etiam esse actus fidei: ergo prob. ant. non est idem habitus principiorum, & conclusionum: ergo, si habitus fidei influeret in conclusione, quae efficit actus fidei, non potest influere in præmissis, quae sunt principia ejusdem actus. prob. etiam mi. sublumpa. præmissæ deberent esse certiores conclusione: atq[ue] in via non datur actus certior actu fidei; ergo præmissa deberent esse actus fidei; alias non essent æquè certa, multò minus certiores, quam conclusio.

Resp. dist. ant. fides non est inquisitiva, hoc est, curiosè investigans, & examinans mysteria. conc. ant. non est inferens unum ex alio, neg. ant. & conf. De hac subtilitate scholastica SS. Patres non erant solliciti. Ad 1. confirm. dist. ma. Fides Angelorum est ejusdem speciei cum nostra in consideratione Theologica. conc. ma. in consideratione physica. neg. ma. & om. mi. neg. conf. Sicut est ejusdem speciei Theologica actus fidei, sive creditur verbo DEI scripto, sive tradito, sive hæc, sive alia ratione applicato; quia datur idem motivum, seu testimonium DEI, ita etiam, sive fides discurrat, sive non, est ejusdem speciei Theologica; quia etiam maneat idem motivum, ut inferioris dicemus pluribus.

585. Ad

An fides Divina sit discursiva.

585. Ad 2. confirm. neg. ant. ad prob. dist. ant. non est idem habitus principiorum, & conclusionum, si loquarum de habitibus naturalibus, conc. vel om. ant. si loquarum de habitibus supernaturalibus. neg. ant. & conf. vide dicta n. 167. Deinetiam probatio minoris subsumpta est falsa: nam saltē in supernaturali discursu sufficit, præmissa esse æquè certa. nec debent esse certiores conclusione; nec certitudine formalis (cum non minus tales conclusiones, quam præmissa proveniant à lumine supernaturale, & nancant testimonium Divino) nec certitudine adhäsionis; cum intellectus utriusque aequaliter adhæreat.

Indò etiam in naturalibus non video, quare necessariò debeant præmissa esse certiores conclusione; nam, cum possit sapere idem, quod nunc est antecedens, in alio discursu esse conseq[ue]ntes, & viceversa (e. g. possum nunc dicere: *Dies est: ergo sol adest: & postea: Sol adest: ergo dies est*) non video, cur debeat antecedens esse certius conseq[ue]ntes. Si autem per firmius aliqui adhædere nihil aliud intelligatur, quam adhærere illi, tanquam affirmationi motivi, propter quod etiam adhæretur alteri, potest quoque in hoc sensu dici, quod in actu fidei discursivo adhæretur firmius præmissis, quam conclusione.

586. Ob. 2. Si fides est discursiva, non nititur solo testimonio Divino, sed etiam illa veritate naturali: *Quæcumque sunt eadem uni tertio, sunt eadem inter se*: sed hac veritate nisi non potest: ergo prob. mi. si aliqua fides, seu actus fidei, niteretur ista veritate, tunc differret specie Theologica ab aliis actibus fidei, non nixis illa veritate: & in ipso non esset magis certus, quam illa veritas naturalis (conclusio enim sequitur testimonium Divini & mysterii per id revelatum: sicut Logici dicunt, quod quis abfuge Logica artificiali in rebus obvius possit discurrere. Illa autem conexio objectiva realiter aliud non est, quam ipsius testimonium DEI, secum afferente certitudinem de veritate mysterii, à se dicti. Quare realiter non habet ullum aliud, nec in adequare motivum, actus fidei discursivus, quam habeat actus fidei, non discursivus.

587. Nec dicas, connexionem illam, seu, quod idem est, bonitatem consequentiae objective, offendit per lumen naturale, adeoque discursum, nisi illo lumine naturali. Resp. enim, etiam ipsum testimonium posse cognoscere cognitione naturali, sed hoc non sufficeret; unde, sicut in ordine ad fidem testimonium DEI potest, & debet proponi per illustrationem supernam, ita etiam potest, & debet illa connexione, vel bonitas consequentiae objective, per talen illustrationem proponi. Dicere autem, quod sit impossibilis representatio supernaturalis connexionis

R. P. Ant. Mayr. Theol. Tom. I.

objectiva, & consequenter, quod sit impossibilis omnis discursus supernaturalis, plane est nimium, & gratis dicere: cur enim non possit esse discursus actus prudentia superna, vel actus sapientia, aut scientia superna? quales habitus dari, habetur ex Sacra Scriptura *Ioh. 1. v. 2.* ubi dicitur de Christo: *Requiescerat super eum spiritus Domini, spiritus sapientia, & intellectus, spiritus consilii, & fortitudinis, spiritus scientie, & pietatis*. Et de hoc spiritu scientie, five de hac scientia Christo infusa, loquitur S. Thomas *3. p. q. 11. art. 1. & postea art. 3. in corp. exp̄s̄e ait, can scientiam in Christo fulisse discursivam.*

588. Ob. 3. Juxta nos non posset dari discrimen, inter actum fidei, & conclusiōnem Theologicam: atqui debet inter ista duo dari discrimen: ergo. Resp. neg. ma. Multipliciter differunt inter se ista duo. Primo. Conclusio Theologica potest inferri ex una propositione revelata, & altera naturaliter evidente: e. g. in hoc syllogismo: *Omnis volucris habet stomachum: sed corvis in arca Noe est volucris: ergo habet stomachum*: non ita potest inferri actus fidei; nam actus ex talibus præmissis illatus, non est actus fidei: etiam, (ut supra num. 549. & seq. diximus, posse contingere) obiectum, seu conclusio objectiva, esset de fide; nam etiam obiectum de fide, five fide Divina credibile, potest utique attingi per alium actum.

Secundo. Etsi utraque præmissa fuerit à DEO revelata, tamen conclusio Theologica ut talis, non nititur sola DEI autoritate, & revelatione: sed potius pro motivo habet ipsas veritates revelatas, seu objecta materialia jam credita, & per priores actus fidei jam affirmata, ex quibus hic, & nunc, conclusionem inferit: testimonium autem DEI tantum habet pro objecto mediato, ac remoto: saltem non exigit, id habere pro objecto proximo, e. g. in hoc syllogismo: *Omnis impius est DEO inimicus: sed Judas est impius: ergo est DEO inimicus*: motivum conclusionis non est testimonium DEI, has veritates revelantis: sed sunt ipsa veritates jam prius credite. At vero actus fidei debet nisi immediate sola autoritate DEI revelantis.

589. Unde non potest actus fidei inferri ex aliis præmissis, quam ex iis, qua formaliter affirment testimonium DEI, e. g. actus fidei discursivus sic tendit: *Omne, quod DEUS revelavit, est verum: sed DEUS revelavit incarnationem: ergo est vera*; si enim alia veritas, licet revelata, ponatur in præmissis, e. g. *Omnis homo est redemptus a Christo: sed S. Joannes est homo: ergo est redemptus a Christo*: talis conclusio formalis non est actus fidei; quia, licet conclusio objectiva, seu objectum conclusionis formalis, sit de fide, seu objectum fidei, per alium actum credibile, ramen assensus, hac ratione ei praestitūs, non est actus fidei; quia non nititur immideate revelatione Divina: sed est tantum actus conclusionis Theologica. Nec

Nec dicas, talis actum falem mediate niti testimonio DEI; hoc enim non sufficit; nam actus virtutum non specificantur ab objectis formalibus mediatis, sed ab immediatis, ut patet in actu imperato; hinc, cum conclusio Theologica non debeat immediata nisi testimonio DEI, est facis discrimina-
ta ab actu fidei.

Tertio. Conclusio Theologica non debet nisi solo testimonio Divino, sed potest etiam nisi principio illo: *Quaecunque sunt eadem unum tertio, sunt eadem inter se: vñ illo: dictum de omni: dictum de nullo: item potest nisi evidencia naturali alterius præmissæ, quæ tamen, ut dictum est suprà n. 551, non est motivum actus fidei, sed tantum applicatio motivi.* Quod autem in sensu laiciori aliquando etiam actus aliquis fidei possit dici conclusio Theologica, nihil est absurdum, quia tantum intelligitur, actu fidei discursivum esse conclusionem, seu discursum de DEO, vel rebus Divinis, vel à DEO revelatis, elicitem.

590. Dices. Ergo non erit actus fidei ille, quem adduximus n. 583. Omne, quod DEUS dixit, est verissimum; sed dixit, *Verbum esse incarnatum: ergo est verissimum, Verbum esse incarnatum;* nam major etiam est principium naturaliter notum, & non est revelatio, sed tantum veritas revelata. Resp. dist. illatum, non erit actus fidei, si illa major tantum affirmetur, ut veritas naturaliter cognita. conc. illatum. si affirmetur ut revelatio, neg. illatum. Illa veritas utique naturaliter etiam potest cognoscari; cum lumine naturæ sit evidens: at sic non sufficit ad actu fidei; hinc dixi n. 583, quod illa veritas sit non tantum naturaliter cognoscibilis, sed etiam sit revelatio in Scripturis sat frequens.

Rursum illa veritas potest etiam accipi, ut actus fidei prius elicitus: & nec sic sufficit ad inferendum actu fidei, qui non debet nisi previo actu fidei; nam & hic est aliquid purè creatum. Tandem potest considerari illa veritas ut revelatio; quia revera sapientia continetur in Scripturis: & sic in majori potest quis assentiri ipsi propter se ipsum, & in conclusione alteri etiam propter ipsum: & hoc requirimus, ut conclusio sit actus fidei. Quod si dicas, istud raro contingere, adeoque raro contingere, ut actus fidei sit discursivus: non est contra nos, qui tantum dicimus, eum esse possibilem.

591. Ob. 4. In discursu præmissæ formales debent esse causa conclusionis: atqui actus fidei præcedentes, qui deberent esse præmissæ, non possunt esse causa alterius actus fidei subsequentis: ergo hic non potest esse conclusio. Resp. dist. ma. præmissæ formales debent esse causa dispositiva, vel forte aliquo modo physica conclusionis. omnia, causa objectiva, seu objectum formale illius. neg. ma. & sic dist. mi. neg. conf. Præmissæ formales nec in discursu naturali sunt causa objectiva; nam longe communius negatur à Logicis, conclusionem se reflectere in præmissas formales; unde nec

actus fidei, qui esset conclusio, deberet se reflectere in alios præcedentes actus fidei, tanquam in objectum, eoque habere promotivo, etiam tantum inadæquato: sed haberet pro objecto adæquato solam revelationem Divinam.

An autem præmissæ formales essent causa aliqua physica conclusionis, adeoque præcedentes actus fidei causa sequentis, parvum refert; nec enim propterea in sensu Theologico different species actus fidei, qui essent præmissæ, & actus fidei, qui essent conclusions: sicut non differunt actus ab habitu eliciti ab aliis actibus, productis per concursum omnipotentiæ extrinsecus applicatae in defectu habitus. Quando autem S. Thomas q. 14. de veritate, que est de fide. a. 1. in corp. at, differre fidem, & conclusionem scientificam in eo, quod in scientia intellectus rapiatur ad sensum, ex collatione, & cogitatione principiorum: contra in fide intellectus debeat determinari à voluntate: non est nobis contraria; nam & nos dicimus, intellectum necessitari in evidenteribus, non autem in fide obserua.

592. Ob. 5. Actus fidei debet esse liber: atqui conclusio, concessis præmissis, non est libera: ergo actus fidei non potest esse conclusio. Resp. dist. ma. Actus fidei debet esse liber libertate mediata, conc. ma. liber libertate immediata, subdist. quoad speciem, neg. ma. quoad exercitum, omnia. & dist. mi. conclusio non est libera libertate immediata, omnia. mi. mediata, saltem in præmissis, neg. mi. & conf. Dixi cum multis in Logica, intellectum, concessis præmissis probabilibus, non esse necessarium ad conclusionem, saltem quoad exercitum: licet sit necessitatis quoad speciem: quod si verum est, etiam non erit intellectus necessitatis ad conclusionem fidei; cum præmissæ tunc quoque sim obserua. Si neges eam sententiam, dic, actu fidei falem liberum esse mediatum, etenim, quatenus potest intellectus assentiri præmissis, vel non, & consequenter etiam conclusioni: quæ libertas sufficit ad meritum, ut dixi tract. de actibus humanis à n. 151.

593. Ob. 6. Quando intellectui præponitur evidenter credibile testimonium DEI, & objectum testificatum, tunc voluntas est expedita, ut statim imperat unum indivisibilem assensum utriusque: ergo non imperat discursum formale per plures actus; ad quid enim haec multiplicatio entium? Resp. Etsi hoc sapisse fiat, non est necesse, ut semper fiat; sicut etiam in naturalibus sapientia proponitur objectum materiale, & formale, ita, ut utrumque per unum indivisibilem propositionem causalem affirmetur: at id non sit semper; alias nec daretur naturalis discursus. Potest ergo pro priori proponi tantum revelatio Divina, ut intellectus de ea dubitare prudenter non possit, sed eam omnino possit affirmare: quia tamen pro ea signo naturæ jam proponatur authoritas DEI, & consequenter conexio cum mysterio revelato: quod easum primum pro signo posteriori poterit

poterit assensum mysterii tanquam conclusionem inferre: imò homines rudes, etiam apprehensa autoritate Divina, forte tamen in codem signo nondum agnoscunt connectionem cum mysterio: adeoque primum pro posteriori per actum distinctum huic assentiantur.

594. Ob. 7. Juxta nos, qui concessis præmissis in syllogismo negaret consequentiam, esset hereticus: sed hoc non videatur dicendum: ergo. Confir. Qui in prima sua conversione primò affirmaret autoritatem DEI per præmissas, & casu impediret ab actu conclusionis, jam vi præmissarum subiiceret intellectum Divinae auctoritatis: ergo juxta nos acquereret habitum fidei: consequens est falsum; quia habitus fidei non infunditur adulstis, antequam actus proprius illius sit elicitus: ergo. Resp. Hæc objecit, non tam impugnat hanc assertiōnem, quam superius posuit, quod scilicet conclusio objectiva sit de fide: sed quidquid de hoc sit, retorquo argumentum, in conclusione Theologica, qua infertur, e. g. Christum esse DEUM; nam qui in hac negaret consequentiam, eodem modo esset hereticus. In forma dist. ma. si negaret tantum consequentiam formalem, seu bonitatem syllogismi artificialis, esset hereticus. neg. ma. si negaret consequentiam objectivam, conc. ma. & dist. mi. neg. conf.

Ad confir. Vel talis primò conversus affirmaret auctoritatem DEI per actus fidei, vel tantum per alias præmissas. Si secundum: neque potest inferri ex istis actus fidei, nec talis acquireret habitum fidei; quia hic non infunditur ante actum proprium fidei: nec etiam sufficit qualibet subjectio intellectus ad fidem; alias, si post piam affectionem impeditur actus fidei, debeat tamen habitus infundi. Si primum: rursum est quæstio inter doctores, an habitus fidei infundatur ante gratiam, vel non: si non infunditur, res iterum est clara: si infunditur, & quidem post quemvis actum fidei, etiam tali infundetur: si autem exigit certus actus, e. g. de DEO ut existente, remuneratore, vel punitore, non infundetur. Ex his dist. 1. conf. & mi. subl. ac neg. ult. conf.

QUESTIO II.
De Objectis Materialibus Fidei in Specie.

ARTICULUS I.

Que sint credenda necessitate mediæ, vel precepti.

595. Dico 1. Ad salutem necessarius est adulstis, ut per le debat elici re ipsa, nec sufficiat elicitus in voto. ita cum communissima Suarez cit. disp. 12. de fide sec. 2. n. 12. Dixi per se; nam, si per accidentem fieret, ut infans baptizatus abstraheretur inter barbaros, inter quos nihil de religione audiret, & aliquo exiguo tempore vivens post rationis usum, nihil contra legem naturaliem graviter peccaret, atque sic moreretur, videntur Suarez, ibidem n. 16. Lugo, & Maurus, censere, tales non ut adul-

tum: